

Dezinformarea ca element al războiului hibrid în Republica Moldova pe timpul invaziei ruse din Ucraina

Policy Brief

Mădălin Necșuțu

Chișinău, 2022

Dezinformarea ca element al războiului hibrid în Republica Moldova pe timpul invaziei ruse din Ucraina

Mădălin Necșuțu¹

Introducere²

Republica Moldova este unul dintre cele mai puțin reziliente state din spațiul ex-sovietic în privința dezinformării. Cauzele sunt multiple și rezidă într-un complex de elemente ce țin în principal de incapacitatea statului de a face față acestui fenomen prin instrumente ce țin de instituțiile de forță, o legislație laxă în domeniul audiovizualului, de interese politice interne și externe promovate de trusturi media afiliate politic înăuntru și în afara țării, dar și al fondului lingvistic autohton în care limba rusă este omniprezentă.

Acest ultim element facilitează însușirea narațiunilor false și manipularea în sine prin informații false transmise prin numeroase canale media. De la televiziuni, posturi de radio, ziare tipărite, până la site-uri web și rețele de socializare.

O altă problemă majoră este slaba dezvoltare a gândirii critice³ în perioada educației, fapt ce vulnerabilizează consumatorii de informație din Republica Moldova, deși în ultimii ani se atestă o tendință mai scăzută la acest fenomen în rândul tinerilor care au început să beneficieze, mai mult extra-curricular, de astfel de cursuri prin diverse programe susținute în special de partenerii de dezvoltare ai Republicii Moldova.

În toți cei 31 de ani de independență acest fenomen al rezilienței scăzute a persistat pe fondul lipsei de interes a autorităților în dezvoltarea unor acțiuni de combatere a dezinformării ca element al războiului hibrid⁴ din afara țării⁵, sau ca propagandă internă de dezbinare pe criterii etnice sau lingvistice făcută în scopuri politice din partea partidelor din Republica Moldova. De menționat este faptul că dezinformarea ia o amploare deosebită în preajma alegerilor electorale⁶.

Odată cu schimbarea conducerii de la Chișinău și prezența unei verticale pro-europene a puterii formată din Președinție-Parlament-Guvern, în urma alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, lucrurile au început să se schimbe în privința abordării sistemice în privința amenințărilor ce țin

¹ **Mădălin Necșuțu** este jurnalist român de politică externă și investigații ce activează din 2015 la Chișinău, în Republica Moldova. Este corespondent al publicațiilor internaționale Balkan Insight și Euronews, al G4Media și Veridica din România, moderator de televiziune al TVR Moldova și reporter al Centrului de Investigații Jurnalistice din Moldova (CIJM).

² Acest policy brief este elaborat în cadrul proiectului "Romanian – Ukrainian Civil Society Forum for Dialogue and Cooperation", implementat de către Strategic and Security Studies Group, Ucraina, în parteneriat cu Asociația Experts for Security and Global Affairs, România și Foreign Policy Council "Ukrainian PRISM", cu suportul Black Sea Trust for Regional Cooperation, un proiect al German Marshall Fund. Opiniile exprimate în acest policy paper aparțin autorului și nu coincid neapărat cu cele ale partenerilor ESGA.

³ Analiza și strategia de sporire a rezilienței la dezinformare în Republica Moldova, IPIS, IPRE, IPE, Decembrie 2021, https://www.ipis.md/wp-content/uploads/2021/12/ANALIZA-SI-STRATEGIA_compressed.pdf

⁴ Balkan Insight, Concern over Moldova Cyber-Security as Election Looms, October 28, 2020 <https://balkaninsight.com/2020/10/28/concern-over-moldova-cyber-security-as-election-looms/>

⁵ Cultivating Information Resilience in Moldova's Media Sector, Freedom House, April, 2008 https://freedomhouse.org/sites/default/files/2020-03/04_Information_Resilience_EN.pdf

⁶ Nation in Transit 2021 report, Freedom House, <https://freedomhouse.org/country/moldova/nations-transit/2021>

de dezinformare și știri false. De asemenea, partenerii de dezvoltare occidentali ai Republicii Moldova au simțit nevoia să împingă lucrurile pe acest segment. Atât în partea de schimbări legislative necesare pentru combaterea acestui fenomen foarte pronunțat, cât și prin susținerea media independente de la Chișinău, specializări pentru jurnaliști și finanțare a unor programe de dezmințire (debunking) a știrilor false și a dezinformărilor.

Dezinformare pe timp de război

Propaganda și dezinformarea au constituit de asemenea un element important al invaziei ruse în Ucraina care a început oficial pe data de 24 februarie. Aceasta a urmat liniile directoare ale doctrinei Gherasimov⁷ pe care propaganda rusă a urmărit-o și în Republica Moldova⁸. Propaganda externă asupra Republicii Moldova s-a concentrat, pe lângă temele clasice, și pe una de augmentare a narațiunii că Rusia ar duce în Ucraina „o operațiune specială” de denazificare și de înlăturare a unei conduceri ilegale care s-ar afla în prezent la cârma Ucrainei.

Propaganda rusă în Republica Moldova a susținut că armata rusă ar ataca Ucraina pentru a contracara eforturile Ucrainei de a produce bombe nucleare prin ocuparea centralelor nucleare de la Cernobîl și Zaporojie⁹, sau pentru a distruge pretinse laboratoare de arme biologice¹⁰ care ar funcționa pe teritoriul Ucrainei cu sprijinul Occidentului, cu precădere al SUA.

De asemenea, propaganda rusă din Moldova a agitat și tema atragerii în războiul din Ucraina a Republicii Moldova de către Occident¹¹, mai ales în cazul în care Chișinăul ar decide o formă de sprijin direct către Ucraina¹².

Pe perioada stării de urgență, instituită la 24 februarie 2022, furnizorii de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, în baza unei liste stabilite de Serviciul de Informații și Securitate, au obligația să blocheze imediat accesul utilizatorilor din Republica Moldova la sursele care promovează știri false în domeniul ce afectează securitatea națională, precum și sursele online care prin mesajele promovate incită la ură și la dezordini în masă.

⁷ POLITICO, The Gerasimov Doctrine, September 2017,

<https://www.politico.com/magazine/story/2017/09/05/gerasimov-doctrine-russia-foreign-policy-215538/>

⁸ Carnegie Centre, The Primakov (Not Gerasimov) Doctrine in Action, April 28, 2020

<https://carnegieendowment.org/2019/06/05/primakov-not-gerasimov-doctrine-in-action-pub-79254>

⁹ PROPAGANDĂ DE RĂZBOI: Rusia a atacat Cernobîlul, Zaporojie și Harkovul pentru a împiedica Ucraina să producă arme nucleare, 7 Martie, 2022, <https://www.veridica.ro/stiri-false/propaganda-de-razboi-rusia-a-atacat-cernobilul-zaporojie-si-harkovul-pentru-a-impiedica-ucraina-sa-produca-arme-nucleare>

¹⁰ CRONICA DEZINFORMĂRII (16-28 martie 2022), 19 martie, 2022, <https://stopfals.md/ro/article/cronica-dezinformarii-16-28-martie-2022-180633>

¹¹ Veridica.ro, FAKE NEWS: NATO împinge Moldova spre un război cu Rusia, 21 februarie 2022 <https://www.veridica.ro/stiri-false/fake-news-nato-impinge-moldova-spre-un-razboi-cu-rusia>

¹² Veridica.ro FAKE NEWS: NATO furnizează armament Ucrainei prin Republica Moldova, care astfel își încalcă neutralitatea, 28 februarie 2022, <https://www.veridica.ro/stiri-false/fake-news-nato-furnizeaza-armament-ucrainei-prin-republica-moldova-care-astfel-isi-incalca-neutralitatea>

Încă din primele zile ale războiului din Ucraina, pe 26 februarie, autoritățile din Republica Moldova, mai precis Serviciul de Informații și Securitate (SIS) a intervenit decisiv pentru a stopa o bună parte din propaganda rusă, produsă chiar la Chișinău de Sputnik, instituția de presă afiliată și subordonată editorial Kremlinului.

Ordinul a fost transmis furnizorilor de comunicații electronice pe data de 26 februarie, la numai două zile de la invazia rusă în Ucraina, pentru a bloca „imediat” accesul utilizatorilor la portalul Sputnik.md. Sputnik a fost acuzat constant că promova linia politică a Kremlinului și curente iliberale prin promovarea unor narațiuni anti-Occidentale și conservatoare ce atentau la libertățile omului.

Importanța Sputnik Moldova era una extrem de mare în economia dezinformărilor Rusiei în Republica Moldova și nu numai. Radio Sputnik acoperea întregul teritoriu al Republicii Moldova, inclusiv regiunea găgăuză, locuită de o populație în majoritate filorusă, regiunea secesionistă transnistreană, dar și estul României (cu precădere în zona Iașului) și regiunea Odesa din Ucraina. Cu alte cuvinte, pe lângă vorbitorii de limbă rusă, erau țintiți și vorbitorii de limbă română, deoarece Sputnik producerea conținut propagandistic în ambele limbi – română și rusă pentru o plajă de audiență cât mai extinsă.

Mai mult, jurnaliștii Centrului de Investigații Jurnalistice și Republica Moldova au dezvăluit și un mecanism interesant¹³ prin care Radio Sputnik funcționa în Republica Moldova. În primul rând, postul nu avea licență proprie de funcționare pe unde radio.

Astfel că Sputnik își plasa produsele media de propagandă către Radio Alla și Radio Hit, două posturi cu audiență mare în Republica Moldova și care aveau capacitatea de a emite și în estul României, dar și în sudul Ucrainei. Problema mai mare era că deși un membru al Consiliului Audiovizualului a semnalat acest lucru, conducerea politizată a instituției nu a luat măsuri anterior, deși avea toate instrumentele să intervină. De asemenea, Sputnik producea mult content (conținut) care era preluat apoi de site-urile de limba rusă, sau de cele de limbă română asociate Partidului Socialiștilor din Moldova (PSRM).

Interzicerea Sputnik de către SIS a fost un moment foarte important care a determinat o schimbare în modul de abordare a propagandei ruse și a funcționat ca o acțiune disuasivă la canalele de propagandă ale Rusiei în Republica Moldova. Într-un interviu pentru Balkan Insight, șefa Consiliul Audiovizual, Liliana Vițu a precizat că interzicerea Sputnik a avut un efect de domino și asupra altor canale de televiziune controlate de Rusia în Republica Moldova. *„Cele două posturi care transmiteau conținutul media al Spunik – Radio Ala și Hit FM – nu mai difuzează un astfel de content manipulatoriu [...] Televiziunile din Moldova care retransmiteau conținut media din Rusia au renunțat la această inițiativă. Noi, membrii Consiliului Audiovizualului, am salutat această prudență editorială”*, a afirmat Liliana Vițu¹⁴.

Interzicerea Sputnik nu a rezolvat însă total problema dezinformărilor în Republica Moldova. Propaganda rusă a găsit noi metode inventive de a dezinforma prin știri false. Mai precis, *„dezinformarea prin omisiune”*.

¹³ Războiul informational în Moldova: agenți și modus operandi al Kremlinului, 15 Februarie 2022, <https://anticoruptie.md/ro/investigatii/social/razboiul-informational-in-moldova-agenti-si-modus-operandi-al-kremlinului>

¹⁴ Balkan Insight, Interview: ‘Moldova Was Right to Silence Russian Propaganda’, September 3, 2022 <https://balkaninsight.com/2022/07/04/interview-moldova-was-right-to-silence-russian-propaganda/>

De la declanșarea războiului în Ucraina de la 24 februarie, unele media ruse înregistrare în Republica Moldova au început să adopte o practică prin care omit informațiile cele mai importante pe care le includ în buletinele lor principale zilnice. Pe de o parte pentru a servi în continuare scopurilor propagandistice ale Kremlinului, pe de altă parte pentru a nu fi sancționate de Consiliul Audiovizualului și de a-și pierde licența de emisie.

De asemenea, la posturile rusești nu se fac emisiuni de dezbateri care să atingă subiectul războiului purtat de Rusia în Ucraina. Spre deosebire de multe posturi consacrate din Republica Moldova care au avut multe ediții speciale și veneau cu actualizări periodice cu multă informație utilă pentru auditoriu, televiziunile de limbă rusă au preferat să difuzeze filme și emisiuni de divertisment.

De exemplu, televiziunile rusești din Republica Moldova făceau reportaje despre refugiații ucrainenii sosiți în Moldova, dar „omiteau” să vorbească despre care a fost cauza dislocării lor. Aceștia nu erau prezentați ca refugiați de război, ci pur și simplu ca „refugiați din Ucraina”. *„Sau s-au scos lucrurile dintr-un anumit context sau s-a dezinformat prin omisiune în primele trei-patru săptămâni de începerea războiului. Era o formă de manipulare”*, a explicat Liliana Vițu.

De asemenea, materialele ce atingeau problema refugiaților din Republica Moldova puneau accentul pe caracterul infracțional al fenomenului, sau pe greutățile sociale și economice ce care aceștia le creează Republicii Moldova și omiteau intenționat dimensiunea umanitară a problemei generate de războiul purtat de Moscova în Ucraina. Un conflict armat care a făcut ca peste jumătate de million de refugiați ucraineni să treacă prin Moldova din care circa 90.000 se află și acum pe teritoriul acestui stat.

Cu toate acestea, un punct de cotitură important în lupta cu dezinformarea și știrile false a fost promulgarea legii securității informaționale de către președintele Maia Sandu pe 18 iunie care prevede interzicerea difuzării de știri false din Rusia¹⁵. Prin această lege știrile și emisiunile cu caracter politic sau militar din țările care nu au ratificat Convenția privind Televiziunea Transfrontalieră, sunt interzise prin decizia Comisiei Situații Excepționale. În această categorie intră și Rusia, țară care nu a ratificat această convenție.

Noua lege mai prevede și faptul că trebuie să existe și o cotă minimă de 50% pentru conținuturile care trebuie să fie europene. Mai precis, 50% din ceea ce este achiziționat ca programe pentru televiziuni trebuie să fie de producție europeană care include și produsele din Republica Moldova¹⁶.

De asemenea, conținutul difuzat de o televiziune sau radio din Moldova trebuie să fie de 80% în limba română, iar 75% din acest content trebuie difuzat la ore de maximă audiență. Mai mult, legea prevede și o serie de amenzi și interdicții graduale ce pot culmina cu suspendarea totală a licenței de emisie pentru televiziunile care încalcă repetat această lege.

¹⁵ Agenția de știri IPN, Liliana Vițu: Legea securității informaționale a fost promulgată, 18 iunie, 2022 https://www.ipn.md/ro/liliana-vitu-legea-securitatii-informatiionale-a-fost-promulgata-7965_1090513.html

¹⁶ G4Media, Republica Moldova își fortifică spațiul informațional în fața propagandei ruse. Așteptări și efecte ale legii securității informaționale, 8 iulie, 2022, <https://www.g4media.ro/analiza-republica-moldova-isi-fortifica-spatiul-informatiional-in-fata-propagandei-ruse-asteptari-si-efecte-ale-legii-securitatii-informatiionale.html>

Prin intervenția societății civile¹⁷ au fost eliminate și unele paragrafe din zona media online prin care SIS putea face exces de putere și putea închide diverse site-uri considerate a fi periculoase. Cu toate acestea, o astfel de prevedere putea fi abuzată în cazul revenirii la putere a forțelor pro-ruse sau oligarhice care ar fi putut utiliza această prevedere a legii și să impună SIS să închidă anumite site-uri critice.

Ca noutate, această lege adoptată în iunie definește clar pentru prima dată noțiunea de „dezinformare” ca „răspândire intenționată a informațiilor false, create pentru a dăuna unei persoane, unui grup social, unei organizații sau securității statului”.

Migrarea spre rețelele de socializare nemoderate

Dar nici această lege a securității informaționale nu rezolvă complet această problemă a dezinformării în Republica Moldova, deoarece zona online-ul rămâne nereglementată. În aceste condiții, anticipând o restricționare tot mai mare a propagandei ruse la modul general, aceasta a migrat spre Telegram, o rețea socială rusească care nu este moderată.

Această manevră nu a ocolit nici propaganda rusă din Republica Moldova. Forțele proruse s-au pregătit de această mutare. Proiectul UE denumit EuvsDisinfo¹⁸ scria încă din toamna lui 2021 că observă o creștere a prezenței instituțiilor media de stat din Rusia – Sputnik și Rusia Today – pe Telegram. Mișcarea a survenit pe fondul sporirii interdicțiilor pentru propaganda rusească din partea Facebook, WhatsApp, YouTube și Twitter.

Pentru Republica Moldova acest lucru s-a produs chiar mai devreme, încă de la alegerile parlamentare din februarie 2019, atunci când Telegramul a prins viteză, în special printre vorbitorii de limbă rusă. Telegram a devenit creuzetul știrilor false din Republica Moldova. Mecanismul era simplu: dezinformarea apărea pe canalele de satiră de pe Telegram, după care informația falsă era preluată mai departe de canalele de Telegram ale deputaților PSRM, apoi de acolo de site-urile sau televiziunile afiliate Partidului Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM) și cele rusești care îi citau pe deputații socialiști.

Și pentru alegerile prezidențiale din noiembrie 2020, canalele de Telegram controlate de socialiști și propaganda rusă au devenit un instrument utilizat din plin. Publicația germană BILD¹⁹ a publicat un document prin care fostul președinte prorus Igor Dodon cerea Moscovei nu mai puțin de

¹⁷ Centrul de Politici și Reforme, Legea anti-dezinformare: ce s-a dorit, ce s-a votat și ce va urma?

7 iunie, 2022 <https://cpr.md/2022/06/07/legea-anti-dezinformare-ce-s-a-dorit-ce-s-a-votat-si-ce-va-urma-cpr/>

¹⁸ EUvsDisinfo, SPUTNIK AND RT EXPAND SOCIAL MEDIA PRESENCE TO TELEGRAM, October 1, 2021

<https://euvsdisinfo.eu/sputnik-and-rt-expand-social-media-presence-to-telegram/>

¹⁹ BILD, So könnte Putin die Bundestagswahl sabotieren „Blaupause Moldawien“ – wie Russland mit Projekten wie „Adolf“ und „Langweiler“ bereits einen Wahlkampf manipulierte

https://www.bild.de/politik/inland/politik-inland/geheimdienst-enthueellt-die-miesen-tricks-so-koennte-putin-die-bundestagswahl-sab-76841570.bild.html?fbclid=IwAR0CyIT9Su0xh-4kcQdD8-dAOao41VyRZgvJV6CrmM_M8RUR-tDylahezHo#%23%23wt_ref=https%3A%2F%2Ffacebook.com%2F&wt_t=1624478763667

11,5 milioane de euro pentru campanii de „black PR”, mită, dezinformări și știri false pentru a câștiga acel scrutin prezidențial.

De altfel, o serie de scandaluri între ofițerii SIS au scos la iveală că o parte dintre canalele de Telegram pe care se făcea propaganda pentru forțele politice proruse și împotriva celor pro-europene erau controlate chiar de un ofițer SIS care s-a retras în 2019. Pe 1 aprilie 2022, biroul fostului ofițer SIS, Evgheni Kuzmin²⁰, a fost percheziționat pentru acuzații de divulgare de secrete. Kuzmin era la acel moment consilierul președintelui Moldovagaz, Vadim Ceban. Moldovagaz este subsidiara Gazpromului în Republica Moldova, acolo unde compania rusă deține controlul a circa 65 la sută din acțiuni. Presa de la Chișinău a dezvăluit că Kuzmin gestiona câteva zeci de canale de Telegram care se ocupau cu propaganda rusă și în plin război din Ucraina.

Anterior, în septembrie 2021²¹, Alexei Serebreanski, colonel în rezervă SIS și care a activat în serviciu timp de 19 ani, ultima funcție deținută fiind de șef al spionajului extern, l-a acuzat public pe Kuzmin de scurgerea unor informații secrete pe canale de Telegram, create și gestionate de SIS. „De exemplu, pe telegram canalul „Nevelehov”, creat și gestionat de ofițerul SIS Evgheni Kuzmin, sunt publicate informații secrete ce țin de identitatea ofițerilor SIS, operațiuni secrete și alte date restricționate”, a declarat atunci Serebreanski. Kuzmin nu a dezmințit niciodată aceste afirmații.

Așadar, foști ofițeri ai instituției care ar trebui să vegheze la protecția spațiului informațional sunt suspicionați că ar fi implicați chiar ei în astfel de activități de propagandă și de promovarea a dezinformării și a falsurilor. Tocmai de aceea, Republica Moldova este încă departe, cu o legislație nu tocmai completă în cea ce privește propaganda, de astfel de scandaluri care știrbesc din imaginea instituțiilor care ar trebui să se lupte cu propaganda internă și cea străină.

Republica Moldova este departe de a-și asigura total spațiul informațional, dar eforturile care se fac sunt într-o direcție bună. Rămâne de văzut și cum va fi aplicată noua lege a securității informaționale și care vor fi pedepsele pentru încălcarea acestei legi. În acest sens, Consiliul Audiovizualului și SIS trebuie să rămâne vigilente, în special pe dezinformările ce pot duce la destabilizări interne în această perioadă tulbură pentru Republica Moldova cauzată de războiul din proximitatea granițelor Republicii Moldova.

Provocări:

- Republica Moldova are un spațiu informațional încă nesecurizat, fapt ce va permite în continuare ca dezinformările și știrile false să fie propagate la un nivel totuși ridicat.
- Instituțiile abilitate să monitorizeze astfel de pericole trebuie reformate, iar Consiliul Audiovizual are nevoie de fonduri pentru a-și lărgi echipa de monitorizare.

²⁰ Newsmaker.md, Procurorii desfășoară percheziții la ex-ofițerul SIS, Evghenii Kuzmin, care acum lucrează la Moldovagaz, <https://newsmaker.md/ro/procurorii-desfasoara-perchezitii-la-ex-ofiterul-sis-evghenii-kuzmin-care-acum-lucreaza-la-moldovagaz/>

²¹ Agenția de știri IPN, „Incompetența criminală a conducerii Serviciului de Informații și Securitate și consecințele dezastruoase pentru securitatea statului?”, 21 septembrie, 2021, https://www.ipn.md/ro/discurs-rostit-in-cadru-conferintei-de-presa-din-data-7542_1084214.html

- Este nevoie de crearea unui mecanism sau oferirea unor prerogative sporite Consiliului Audiovizual, sau formarea unei instituții aparte care să reglementeze cumva și activitatea site-urilor de știri și rețelelor de socializare.
- Tot la capitolul dezinformări ar putea fi trecute și alertele cu bombă care stârnesc panică în rândul populației și creează dificultăți de funcționare pentru instituțiile statului. Și la acest capitol, după cum a cerut deja Ministerul Afacerilor Interne, trebuie prevăzute pedepse mai mari, inclusiv cu privațiune de libertate.
- Războiul din Ucraina va obliga în continuare propaganda rusă să fie foarte activă în Republica Moldova. La această situație se mai adaugă și dorința oligarhilor fugari de a sabota procesul de reforme pro-europene, iar trusturile lor de presă sunt încă puternice. Chiar dacă și-au redus turațiile, acestea funcționează în continuare ca organe de propagandă și dezinformare.

Recomandări:

- Presa din Republica Moldova trebuie citită atât într-un context local, cât și unul mai larg regional. Una dintre cele mai mari capcane pentru un cititor de limbă română este că după o primă citire a unei știri din Republica Moldova să creadă că a înțeles tot contextul.
- Este nevoie de jurnaliști specializați pe Republica Moldova atât din Occident, cât și din România, care să aibă capacitatea să redea obiectiv și complet realitățile din Republica Moldova. De multe ori, atât jurnaliștii, cât și analiștii politici, nu au o imagine completă și redau trunchiat realitățile din Republica Moldova. De cele mai multe ori din neștiință sau înțelegere precară a realităților de la Chișinău.
- În cazul României, este nevoie de o centralizare în cadrul poate a unui institut de cercetare dedicat problemelor răsăritene, cu precădere pentru Republica Moldova. Mediul academic trebuie să-și unească resursele pentru crearea unei astfel de instituții care să cuprindă un spectru larg de specialiști de la cercetători, analiști și jurnaliști.
- De asemenea, este nevoie de crearea unei rețele largi de think tank-uri în România care să abordeze problemele ce țin de spațiul răsăritean, cu precădere cele despre Republica Moldova.
- Nevoia de cunoaștere la nivel academic și la nivel de presă între specialiștii din Republica Moldova și România este condiție absolut necesară pentru dezvoltarea unor relații bilaterale reciproce, inclusiv în sfera informațională, deoarece s-a văzut cât de ușor pătrunde propaganda rusă în România (UE) prin intermediul Republicii Moldova. Astfel este nevoie de o conlucrare mai activă pe această dimensiune și de proiecte comune.
- Este nevoie de crearea aceluia spațiului informațional comun și asigurarea cu informație documentată și veridică pentru a putea face față dezinformărilor. Deocamdată, în România nu există decât câteva instituții media care sunt interesate de spațiul informațional comun cu Republica Moldova și care au filiale sau corespondenți în Republica Moldova.

© Copyright Experts for Security and Global Affairs Association (ESGA)

București, România

2022

www.esga.ro